

ποτιζῶσι καμπανίτην καὶ νὰ κατατρόγωσι διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τοιοῦτου εἶδους Φρύνας καὶ Λαίδας, τῶν ὁποίων τὸ μόνον προσόν, ὅπως καὶ τῶν ψευδαμανιτῶν, ἦτο ἡ προέλευσις ἐξ Εὐρώπης.

Τὴν σειρὰν τῶν ὀχληρῶν τούτων σκέψεων διέκοψαν αἴφνης οἱ βαρεῖς φθόγγοι τοῦ ὀπλοδιδασκάλου μας βροντοφωνοῦντος: «Μετὰ τὴν ψαρόσουπαν καὶ τοὺς ἀμανίτας μου πρέπει νὰ καταπίετε καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς πρώτης μου μονομαχίας. Καθὼς ὅλοι γνωρίζετε, δὲν εὐρίσκεται ὑπὸ τὸν ἥλιον ἄλλος ἄνθρωπος ὅσον ἐγὼ εὐπροσήμερος, φιλήσυχος καὶ εἰρηνικός. Τοιοῦτος ἦμην πάντοτε. Ὅταν κατετάχθην εἰς τοὺς Ζουάβους ἐπροσπάθησα νὰ φέρωμαι πρὸς ὅλους εὐγενῶς καὶ περιποιητικῶς, περιμένων περιστάσιν νὰ δεῖξω καὶ τὴν ἀφοβίαν μου εἰς τοὺς Βεδουίνους. Ἡ εὐκαιρία ὅμως αὕτη ἐβράδυνε νὰ παρουσιασθῇ, ἡ δὲ ὑπερβολικὴ τῶν τρόπων μου εὐγένεια παρεξηγήθη ἀπὸ μερικοὺς συντρόφους μου, ὑποπεύσαντας ὅτι εἶχε κάποιαν συγγένειαν μὲ τὴν δειλίαν. Τοῦτο ἀνέλαβε νὰ ξεκαθαρίσῃ ἀρχαῖος τις Ζουάβος, ὁ πρῶτος τοῦ τάγματος ξιφοπαίκτης καὶ μονομάχος ὀνομαστός. Ἐνα πρωί, ἐνῶ ἐπρογευματίζα ἤσυχα καὶ φρόνιμα, ἦλθε καὶ ἔπτυσε μέσα εἰς τὸ φαγητόν μου καὶ ἔπειτα ἐπαραπονέθη ὅτι τὸν ἐπρόσβαλα, διότι ἔπαυσα νὰ τὸ τρώγω, καὶ διὰ τὴν προσβολὴν ταύτην ἐζήτηε ἱκανοποίησιν διὰ μονομαχίας μέχρι θανάτου. Τὸ πρᾶγμα μοῦ ἐφαίνετο ἀπίστευτον καὶ ἡ ἀπαίτησις τερατώδης. Τοιαύτη ὅμως δὲν ἦτο καὶ τῶν συντρόφων μου ἡ γνώμη, οἱ ὅποιοι συγκροτήσαντες συμβούλιον τιμῆς ἀπεφάσισαν παμφηρεῖ ὅτι, ἀροῦ ἐπρόσβαλα τὸν ἄνθρωπον, ἔπρεπε καὶ νὰ τὸν ἱκανοποιήσω τὴν ἐπομένην ἡμέραν τὸ πρωί, εἰς τὸ ὄπισθεν τοῦ στρατῶνος ξηροχώραρον. Ἄν σὰς ἔλεγα ὅτι ἐκαλοκοιμήθην τὴν νύκτα ἐκείνην δὲν θὰ μ' ἐπιστεύετε, καὶ θὰ εἶχετε δίκαιον. Ὅταν μὲ παρέταξαν τὴν ἐπισῦσαν ξιφήρη ἀντικρῦ τοῦ ἀντιπάλου μου, παρετήρησα εἰς τριῶν βημάτων ἀπόστασιν νεόσκαπτον λάκκον καὶ εἰς τὸ χεῖλος του λίσσον καὶ πτυάριον. Τὸ θέαμα δὲν μὲ ἤρесе διόλου — «Τί εἶναι τοῦτο, ἠρώτησα, ἄς ὑπάγωμεν ὀλίγον μακρύτερα». — «Τοῦτο», ἀπεκρίθη μὲ φοβερὰν φωνὴν ὁ ἀντίπαλός μου, «εἶναι ὁ λάκκος ὅπου θὰ σὲ ρίψουν μετὰ δύο λεπτά. Κάθε ἄνθρωπος τὸν ὁποῖον ἐγγίζει τὸ σπαθί μου εἶναι καλὸς διὰ θάψιμον. Κάμε γλήγωρα τὴν τελευταίαν σου προσευχὴν».

Ταῦτα ἀκούων καὶ θεωρῶν τὸν λάκκον, τὸν ἔτοιμον νὰ μὲ καταπῆ, ἠσθάνθην τὴν καρδίαν μου νὰ γεμίξῃ ὄχι ἀπὸ φόβον, ἀλλ' ἀπὸ φοβερὰν ὀργήν, πρὸ πάντων κατὰ τῆς ἀδικίας. Ἐσυλλογίζομην ὅτι τὸν ἄνθρωπον ἐκείνον οὔτε ἄλλον κίνενα ποτέ μου δὲν ἐπέπραξα ὅτι πρώτην φορὰν ἔπιανα ἐγὼ ξίφος, ἐνῶ ἐκεῖνος ἦτο ἐξ ἐπαγγελίματος ξιφομάχος καὶ θὰ μ' ἐσούβλιζεν ὡς ὀρνίθιον χωρὶς νὰ διατρέξῃ ὁ ἴδιος κίνδυνον κίνενα. Ἐσυλλογίσθην καὶ τὴν γραιὴν μητέρα μου καὶ τὴν ἀπελπισίαν της. Ἐκύτταξα ἔπειτα τοὺς τέσσαρας μάρτυρας, οἱ ὅποιοι μ' ἔκαμαν τὴν ἐντύπωσιν βοηθῶν τοῦ δημίου. Αὐτοὶ μὲ εἶχαν φέρεῖ ἐκεῖ καὶ ἠτοιμάζοντο νὰ παρασταθοῦν ἀνάληγτοι εἰς τὴν σφαγὴν μου. Ὁ ἕνας μάλιστα μ' ἐφάνη

ὅτι ἐδάγκανε τὰ χεῖλη του, διὰ νὰ μὴ γελάσῃ. Ὅλα αὐτὰ τὰ εὐρισκα ἀπάνθρωπα, θηριώδη καὶ πρὸ πάντων ἄδικα. Ὁ φόβος μου ἔπαυσε ὀλοτέλα καὶ ὁ θυμὸς μου ἐκορυφώθη. Ἐρριψα τὸ ἄχρηστον σπαθί μου καὶ ἐχύθην κατὰ τοῦ ἀντιπάλου μου ὡς ταῦρος μὲ τὸ κεφάλι κάτω. Ἐπέσαμεν καὶ οἱ δύο κατὰ γῆς καὶ ἤρχισα νὰ γρονθοκοπῶ, νὰ λακτίζω καὶ νὰ δαγκάνω. Ὁ ἀντίπαλός μου ἐξαφνισθεῖς, ἀντὶ νὰ μὲ ἀποδώσῃ τὰ ἴσα ἐπροσπάθει πολὺ μᾶλλον νὰ σωθῇ ἀπὸ τὰς χεῖράς μου. Οὐδὲ τοῦτο ὅμως θὰ τὸ κατῶρθωνεν, ἂν δὲν ἔτρεχαν οἱ μάρτυρες μὲ πολὺν κόπον νὰ μᾶς χωρίσουν». Ταῦτα εἰπὼν ἐφάνη ὁ Ζακοῦ καταληθθεῖς ὑπὸ τινος δισταγμοῦ καὶ ἀδιαθεσίας νὰ τελειώσῃ τὴν διήγησιν, τὴν ὁποῖαν αὐθορμήτως εἶχεν ἀρχίσει, καὶ ἱκαναὶ παρήλθον στιγμαὶ μέχρι οὗ ἀποφασίσῃ νὰ προσθέσῃ ἐν βίᾳ καὶ μὲ φωνὴν πολὺ ταπεινοτέραν: «Ἐντρέπομαι, κύριοι, νὰ σὰς ὁμολογήσω ὅτι ἦμην βλάξ καὶ εἶχα ὅλα τὰ ἄδικα. Ἄδικον εἶχα νὰ ὑποθέσω γάλλους στρατιώτας καὶ μάλιστα Ζουάβους ἱκανοὺς νὰ ἐκθέσουν χωρὶς λόγον τὸν συστρατιώτην των εἰς τόσον ἄνισον ἀγῶνα, καὶ ἄδικον νὰ πιστεύσω ὅτι ὁ ἀντίπαλός μου εἶχε τῶ ὄντι σκοπὸν νὰ μὲ σκοτώσῃ καὶ νὰ μὲ θάψῃ εἰς τὸν λάκκον ἐκεῖνον. Ὅλα αὐτὰ ἦσαν μασονικὴ δοκιμασία, εἰς τὴν ὁποῖαν ὑποβάλλεται πᾶς νεοσύλλεκτος διὰ νὰ γνωσθῇ ἂν εἶναι γενναῖος ὁ δὲ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἀντέταξα τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς γρόνθους μου εἰς τὸ ξίφος τοῦ ἀνταγωνιστοῦ μου δὲν ἐθεωρήθη ὡς ἴδιος δειλοῦ. Τίποτε λοιπὸν δὲν μᾶς ἐμπόδιζε νὰ φιληθοῦμεν καὶ νὰ ὑπάγωμεν ἔπειτα νὰ τιμῆσωμεν τὸ πρόγευμα, τὸ ὁποῖον εἶχε παραγγεληθῇ πρὸς τιμὴν μου, ἂν ἐπέτύγχανα, ὡς ἔλεγον, εἰς τὰς ἐξετάσεις μου. Εἰς τὸ πρόγευμα ἐκείνο ἔφαγα πρώτην φορὰν ψαρόσουπαν, καθὼς ἐκείνην ὅπου σὰς ἐμαγείρευσα, καὶ ἐμέθυσα μὲ κρασί κάπως καλλίτερον ἀπὸ αὐτὸ τὸ ποτήρι πικρορετινάδος, τὸ ὁποῖον πίνω εἰς τὴν ὑγίαν σας».

ΕΜΜ. Δ. ΡΟΪΔΗΣ

Ἡ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΑ ΚΙ Ὁ ΠΑΡΑΛΥΤΟΣ

Πορφυρογέννητη βασιλοπούλα, κοπέλλα δεκάξη χρόνων, ἡ Ζωή, ἡ κόρη τοῦ Καλογιάννη, ἦταν τὸ βόδο τοῦ Παλατιοῦ. Οἱ μοῖρες τὴν εἶχαν προικίσει μ' ὅλες τὶς ὁμορφιές καὶ μ' ὅλες τὶς καλοσύνες. Γαλανομάτα καὶ χρυσομαλλοῦσα, δαχτυλιδόμηση καὶ βεργολιγερή, ἀγνή καὶ σοβαρὴ καὶ καταδεχτικὴ, μάγευε τὴν κάθε καρδιά.

Τριγυρισμένη ἀπὸ τὶς δούλες της καὶ τὶς βγάγιες της καὶ τὶς ἀναδεξιμιές της καὶ τοὺς ἀνηθόρους της, ἄφηνε συχνὰ τὰ περὶφρανα δώματα τῆς Πορφύρας, ἔμπαινε στὴ σέβια της καὶ κατέβαινε στὴν Πόλιν νὰ μοιράσῃ ἐλεημοσύνές. Κ' οἱ φτωχοὶ τὴν προσκυνούσανε σὰν ἄγγελον, σὰν οὐράνια παρθένα.

Καὶ μπρὸς στὴ Χαλικὴ, στὴν Πόρτα τοῦ Παλατιοῦ, κάθονταν ἕνας παράλυτος, ὡς εἶκοσι χρόνων. Τὸν εἶχαν φέρεῖ μιά μέρα, τὴν ὥρα ποῦ

ἔβγαινε ἡ βασιλοπούλα. Οἱ Δομέστικοι τόνε διώχσανε μὲ θυμὸ καὶ μὲ φωνές. Μὰ ἡ βασιλοπούλα τὸν εἶδε καὶ τόνε σπλαγνίστηκε·

— Χαρίστε τοῦ φτωχοῦ μιὰ γωνιά στὸν ἥλιο καὶ μιὰ σκέπη ἀπὸ τὴ βροχὴ καὶ ἀπὸ τὰ χιόνια.

Κι ἀπὸ τότε τὸν ἄφηναν ἐκεῖ. Κάθε φορὰ ποῦ ἔβγαινε ἡ βασιλοπούλα αὐτὸν πρῶτον ἐλεοῦσε. Κι ὅτανε γύριζε στὸ Παλάτι, πρὶν μπῆ στὴ Χαλκῆ, τοῦ ἔστελνε μὲ τὸ βασιλικὸ χαμόγελό της παρηγοριὰ καὶ ἐλπίδα.

Ἐλπίδα; Καὶ τί μπορεῖ νὰ ἐλπίση τὸ σκουλήκι τῆς γῆς;

Κι ὅμως! Αὐτός, ὁ φτωχὸς παράλυτος, ὁ κουρελλιασμένος, ὁ ρυπαρὸς, αὐτός, τὸ σκουλήκι τῆς γῆς, ἀγάπησε μὲ ὅλο τὸν ἔρωτα τῆς ψυχῆς του, τὴν αἰθέρια πεταλοῦδα, τὴν πορφυρογέννητη βασιλοπούλα. Κι ὅλα τὰ βάσανα ποῦ εἶχε τραβῆξει ὡς τότε, ἡ φτώχεια καὶ ἡ κακομοιριά καὶ ἡ ἀρρώστια καὶ ἡ βρωμὰ καὶ ἡ κατηφρόνια, ἦτανε τιποτένια μπρὸς στὰ σημερινά του. Τέτοια λάβρα καὶ πίκρα καὶ καημός!

Καὶ κάθε φορὰ ποῦ τὴν ἔβλεπε ἔχανε καὶ ἕνα κομματάκι τῆς ζωῆς του. Καὶ ξεψυχοῦσε ἀπὸ ἀγάπη.

Μιὰ μέρα ἔβγαινε πάλι ἡ βασιλοπούλα. Κ' ἤρθε κοντά του γιὰ νὰ τὸν ἐλεήσει. Κι ὁ παράλυτος τῆς εἶπε·

— Ἐλέησέ με, βασιλοπούλα μου, καὶ δός μου τὸ φιλί σου, ποῦ μόνο μπορεῖ νὰ μὲ γιατρέψῃ.

Κ' ἡ πορφυρογέννητη βασιλοπούλα, ἔσκυψε καὶ φίλησε στὸ μέτωπο τὸν παράλυτο. Καὶ τὴν ἴδια στιγμή ὁ φτωχὸς ξεψύχησε.

Καὶ γιατρεμένη καὶ ἐλεύθερη ἡ ψυχὴ του ἀνέβηκε στὸ γαλανὸν αἰθέρα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΑΝΟΣ

Ἡ βρῦση τῆς κόρης

Μὲς στὰ χρόνια τὰ παλιά, τὰ χρόνια τὰ εὐτυχισμένα τὸ βασιλόπουλο τῆς χώρας βγήκε στὸ κυνήγι μὲ τ' ἀσκέρι του. Γύρισε βουναὶ καὶ λαγκαδία, πέρασε λόγκους καὶ κάμπους, ὅσο ποῦ ἔφτασ' ἕνα φλογερὸ μεσημέρι στὰ ριζιά τ' ἀψηλοῦ βράχου μὲ τὴν ὀρθὴ καὶ κατάψηλη λεύκα στὴν κορφή. Ἐκεῖ λημέριασε μὲ τ' ἀσκέρι του. Σὰν δρόσισε λιγάκι, τὸ βασιλόπουλο ἀνέβηκε ἀψηλὰ στὴν κορφή, στὸ ξάγναντο, καταμόναχο. Κανένας δὲν ἀνέβαινε ποτὲ στὴν κορφή τοῦ βράχου. Ἐκεῖ πάνω ἦταν μιὰ καλύβα πλεγμένη μὲ ἀμαλαγίες καὶ φτέρες τοῦ βουνοῦ. Μέσα στὴν καλύβα κάθουνταν μιὰ βοσκοπούλα ὁμορφῆ, ὅσο νὰ πῆς. Σὰν τὴν εἶδε τὸ βασιλόπουλο πῆγε νὰ χάσῃ τὰ λογικά του, σὰν τὸ εἶδε ἡ βοσκοπούλα τὸ βασιλόπουλο ἔχασε τὸ νοῦ της. Ἐκεῖ στὴ φτωχικὴ καλυθούλα ἔστησε τὴ φωλιά του τ' ἀγαπημένο ζευγάρι, ἐκεῖ στὸ ἐρημικὸ καλύβι ἔπλεξε μὲ χρυσὴ κλωστή τίς καρδιές τους ὁ ἔρωτας. Πέρασαν μέρες, μῆνες, χρόνος, καὶ τ' ἀσκέρι τοῦ κάκου γύρευε νὰ μάθῃ τί λογῆς ἀφορμὴ εἶχε τὸ βασιλόπουλο νὰ κάθεται τόσον καιρὸ σ' ἐκείνη τὴν ἐρημιά. Ἐτσι μιὰ μέρα ἔρχεται μίλημα στὸ βασι-

λόπουλο νὰ παῖ στὸ σφερί. Κακὸ καὶ ἀπελπισμὸς στ' ἀγαπημένο ταίρι!... Ἡ καημένη ἡ βοσκοπούλα ἔπεσε μέσα στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ καλοῦ της, τὸν ἔσφιξε σφιχτά, σφιχτά μὲ τὰ χεράκια της, καὶ τὸν κράτησε ὅλη τὴ νύχτα ἀπάνω στὰ στηθάκια της καὶ δὲν τὸν ἄφησε νὰ φύγῃ προτοῦ νὰ τῆς ὀρκιστῇ στὰ μάτια της τὰ γλυκά, πῶς γρήγορα θὰ ξαναγύριζε στὸ καλυθάκι τὸ ἐρημικὸ. Καὶ τὸ πρῶτ' ὁ βασιλόπουλο ἔφυγε μὲ καμένη τὴν καρδιά. Ἐφυγε γιὰ νὰ μὴν ξαναγύριση πιά. Πῆγε ἀπὸ κακὸ σπαθὶ στὸ σφερί. Κ' ἡ βοσκοπούλα ἡ καημένη κάθουνταν μερόνυχτα στὴν κορφή τοῦ βράχου, μὲ γυρισμένα τὰ μάτια πέρα κατὰ τὸν κάμπο, καὶ ἔκλαιε, ἔκλαιε ὀλοένα. Τὰ πολλὰ τὰ δάκρια σὰν ἔπεφταν καφτερὰ, βαθούλαιναν τὸν ξερόβραχο καὶ πήγαιναν βαθειὰ στὰ σπλάχνα του. Πέρασε καιρὸς καὶ ἡ βοσκοπούλα ἔκλαιε, ἔκλαιε, ὅσο ποῦ ἀπόμεινε ἕνας ἴσκιος μονάχα. Ἀπὸ τὴν πολλὴ τῆς θλίψῃ τὴν συμπόνεσε τότες καὶ ὁ ξερόβραχος ἀνοιξε μιὰ νύχτα τὴν πέτρινη ἀγκαλιὰ του καὶ τὴν ἔκλεισε μέσα στὰ σπλάχνα του. Μὰ καὶ μέσα στὸ βυθὸ τοῦ βράχου κλαίει, κλαίει ἀκόμα ἡ βοσκοπούλα, καὶ τὰ δάκρια της κατασταλάζουν ἀπὸ τὸν ξερόβραχο μὲ θλιβερὸ παράπονο, γυρεύοντας τὸ δυστυχισμένο βασιλόπουλο, ποῦ πῆγε ἀπὸ κακὸ σπαθὶ στὸ σφερί. Μὰ δὲν τὸ βρίσκουν πουθενά, καὶ γίνονται φαρμάκι καὶ πικρὴ χολὴ ὀλοένα τὰ πολλὰ τῆς δάκρια, καὶ ἀλλοιά, καὶ ἀλλοίμονο στὴ λυγερὴ τοῦ χωριοῦ, ποῦ θὰ θελήσῃ νὰ γεμίσῃ τὴ στάμνα της ἀπὸ τὴ βρῦση τῆς κόρης.

ΜΗΤΣΟΣ ΚΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΙΡΑΝΤΑ

Ἐξιοθαύμαστη Μιράντα! ἀλήθεια ἡ κορυφὴ τοῦ θαύματος! ὅπου ἀξίζει ὅτι ἀκριβὸν ἔχει ὁ κόσμος.

(Σαίξπηρ «Τρικυμία» μετάφρ. Πολυλά).

Ἐδῶ, ἔς τὴ θαλασσόδαρτη τοῦ κόσμου αὐτοῦ ἐρημιά
Μὲ ξέβρασεν ἀπάντεχα μιὰν ἄγρια τρικυμία·
Δός μου λιμάνι ἀπόσκεπτο, βόηθα με πάντα, πάντα,
Χερουβικὴ Μιράντα!

Δός μου τὸ χέρι σου καὶ μὴ μὲ παραιτῆς μονάχο,
Τὴν ἁρμονία τοῦ Ἄριελ· κάμε ὀδνηγύτρα νᾶχω,
Ἄλλα ἐναρμονία κάνε με ν' ἀκούω, νὰ βλέπω πάντα,
Χερουβικὴ Μιράντα!

Καρδιά δὲν ἔχω ὀλόκληρη ἀπὸ καθάριο ἀσῆμι,
Καὶ κᾶτι μένει μέσα μου καὶ σκούζει σὰν ἀγρίμ...
Διῶξε τὸν ἀπὸ μέσα μου τὸν Κάλιμπαν γιὰ πάντα,
Χερουβικὴ Μιράντα!

Στὸ νοῦ μου σὰ ροδόσταγμα στάξε μιὰ στάλα θεία
Ἄπ' τοῦ καλοῦ πατέρα σου τὴ μαγικὴ σοφία,
Φῶς νοερό, ἀβασιλευτο, φέγγε μου πάντα, πάντα,
Χερουβικὴ Μιράντα!

Ἀπὸ τὸ «Τραγοῦδι τοῦ Ἥλιου»

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ